



STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

EUROPOS HUMANITARINIO UNIVERSITETO  
**KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS**  
*PSICHOLOGIJA*  
**VERTINIMO IŠVADOS**

Ekspertų grupė:

1. Prof. dr. Vilmantė Pakalniškienė (grupės pirmininkė), akademinės bendruomenės atstovė
2. Prof. dr. Loreta Bukšnytė-Marmienė, akademinės bendruomenės atstovė
3. Gabija Juzėnaitė, akademinės bendruomenės - studentų atstovė

Vertinimo koordinatorius – Aleksandras Kačanauskas

2023  
Vilnius

## DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Psichologija
Studijų kryptių grupė (-ės)	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis (-ys)	Psichologija
Studijų programos rūšis	Universitetinės
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė, 3,5 metų
Studijų programos apimtis kreditais	210
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Socialinių mokslų bakalauras

# TURINYS

<b>I. ĮŽANGA</b> .....	4
<b>II. PROGRAMOS ANALIZĖ</b> .....	5
<b>2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS</b> .....	5
<b>2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS</b> .....	8
<b>2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA</b> .....	10
<b>2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS</b> .....	12
<b>2.5. DĖSTYTOJAI</b> .....	13
<b>2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI</b> .....	15
<b>2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS</b> .....	17
<b>III. REKOMENDACIJOS</b> .....	19
<b>IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS</b> .....	20

## I. IŽANGA

Ekspertų grupė, susidedanti iš vadovės dr. Vilmantės Pakalniškienės (Vilniaus universitetas) bei narių dr. Loretos Bukšnytės-Marmienės (Vytauto Didžiojo universitetas) ir Gabijos Juzėnaitės (Mykolo Romerio universitetas) 2023 m. kovo-gegužės mėn. atliko ketinamos vykdyti programos *Psichologija* (toliau - Programa), kurią numato vykdyti Europos humanitarinis universitetas (toliau – EHU), išorinį vertinimą. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti numatomos Programos kokybės analizę, įvertinti turimus materialinius ir nematerialinius išteklius, reikalingus šios Programos įgyvendinimui, pateikti rekomendacijas dėl galimų tobulintinų dalykų Programoje. Vertinant Programą buvo remiamasi EHU pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu, papildomai EHU raštiškai el. paštu, adresuotu SKVC, pateiktais paaiškinimais (2023 m. kovo 23 d., kovo 28 d. ir po vizito 2023 m. kovo 31 d.) ir 2023 m. kovo 28 d. vykusio ekspertų vizito į aukštąją mokyklą, susitinkant su administracijos atstovais, programos rengėjais, dėstytojais ir socialiniais partneriais rezultatais.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo (toliau- Programos aprašas) ir ekspertų grupei pateiktų priedų analizavimo. Vertinant Programą buvo vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, tokiais kaip Psichologijos studijų krypties aprašas (V-923, redakcija 2015-08-27), Studijų pakopų aprašas (V-1012, redakcija 2020-10-14), Studijų akreditavimo tvarkos aprašas (V-835, redakcija 2021-12-22), Ketinamų vykdyti studijų programų išorinio vertinimo metodika (V-149, redakcija 2022-03-25) bei Bendrieji studijų vykdymo reikalavimai (V-1168, redakcija 2021-11-16) ir kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais. Rengiantis nuotoliniam vizitui į EHU 2023 m. kovo 20 d., tarpininkaujant SKVC, Zoom pagalba įvyko darbinis ekspertų susitikimas, kur buvo aptarti pirminiai ekspertų pastebėjimai, iškilę klausimai ir sudarytas klausimų, kuriems reikalingi patikslinimai, sąrašas.

2023 m. kovo 28 d. vyko ekspertų grupės vizitas į EHU, kur ekspertai susitiko su EHU administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais. Vizito metu ekspertai galėjo gyvai susipažinti su EHU materialine baze (auditorijomis, biblioteka, kompiuterinėmis klasėmis). Vizito pabaigoje EHU atstovai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais. Remiantis Programos aprašu, jo priedais, vizito metu surinkta informacija ir gauta papildoma informacija, parengtos Programos vertinimo išvados.

## II. PROGRAMOS ANALIZĖ

### 2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams (egzilio sąlygomis veikiančiai aukštajai mokyklai netaikoma) įvertinimas.*

EHU yra egzilio sąlygomis veikianči aukštoji mokykla, tai šis punktas nėra vertinamas.

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.*

Kaip teigia Programos rengėjai, ketinama vykdyti *Psichologijos* bakalauro studijų programa orientuota į dvi tikslines potencialių studentų grupes: studentus iš Baltarusijos ir artimiausio postsovietinio, Rytų Europos regiono studentus. Būtent ši orientacija į specifines potencialių studentų grupes tiek Programos apraše, tiek vizito EHU metu buvo pabrėžiama kaip esminė priežastis ar poreikis tokią Programą vykdyti. Tokia orientacija atrodo logiška ir atspindinti pačią bendriausią EHU, veikiančio universiteto tremtyje formatu, misiją.

Programos apraše pateikiamas ketinamos vykdyti *Psichologijos* bakalauro studijų programos tikslas – parengti kvalifikuotus psichologus asistentus, įgijusius šiuolaikinių pirmosios studijų pakopos europinius psichologų rengimo standartus atitinkančias teorines žinias ir praktinius įgūdžius, gebančius vadovaujant psichologui profesionalui taikyti įgytas psichologijos žinias, pasirengusius tęsti gilesnes psichologijos krypties studijas magistrantūroje, leidžiančias vėliau tęsti nepriklausomą profesinę psichologo praktiką (Programos aprašas, 6 psl.). Teigiama, kad ši studijų programa atitinka EHU Strategijos 2019-2024 tikslą “... padidinti studentų skaičių iki 850, gerinti studijų kokybę” ir uždavinį “pristatyti naujas studijų programas”, tačiau išsamesnio paaiškinimo, kaip Programos tikslas ir ypač studijų rezultatai siejami su EHU misija bei veiklos tikslais, nepateikiama.

Programos rengėjai teigia, kad ši Programa galėtų būti pirmasis žingsnis link naujo Baltarusijos psichologijos mokymo standarto, o kokybiškas psichologinis išsilavinimas gali suteikti Baltarusijos psichologams galimybę tapti vieningos Europos profesinės bendruomenės dalimi (Programos aprašas, 6 psl.). Ekspertų nuomone, toks lūkestis skamba labai ambicingai ir kažin ar yra pasiekiamas/įgyvendinamas ketinamos vykdyti programos rėmuose. Ši dvejonė kyla dar ir dėl to, kad Programos rengėjai nepagrindžia, kaip jie ketina šį siekį įgyvendinti. Teiginys, jog ketinama vykdyti programą skirtą rengti psichologus, atitinkančius Lietuvos ir EuroPsy standartus nėra pakankamas pagrįsti aukščiau įvardintą siekį.

- *Programos atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimas.*

Programos apraše numatyta, kad šios ketinamos vykdyti *Psichologijos* bakalauro studijų programos apimtis yra 210 kreditų, iš kurių 180 studijų kreditų yra skirta psichologijos studijų krypties studijų rezultatams pasiekti (įskaitant praktiką (15 kreditų) ir baigiamojo darbo rengimą(15 kreditų)), kas atitinka teisės aktų reikalavimus studijų programai vykdyti. Tačiau studijų plane nurodyta, kad programos apimtis yra 213 kreditų, todėl programos apimtis turėtų būti patikslinta. Studentų savarankiško darbo apimtis kiekviename semestre svyruoja nuo 336 iki 633 valandų, o iš viso per semestrą kontaktinių valandų planuojama nuo 720 iki 880.

Ketinama vykdyti Programa atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktų ir kitų studijų vykdymą reglamentuojančių dokumentų reikalavimus vykdyti pirmosios pakopos universitetinę Psichologijos studijų programą, tik programos rengėjai turėtų patikslinti programos apimtį kreditais.

- *Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo (-si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas.*

Iš esmės ketinamos vykdyti programos studijų rezultatai tarsi koreliuoja su Programos tikslu ir yra adekvatūs pirmosios pakopos universitetinei *Psichologijos* studijų programai, tačiau konceptualiai žiūrint ekspertai identifikavo esminių programos trūkumų, kurie turėtų būti ištaisyti. Pirma, programos rengėjai nepagrindžia studijų dalykų susiejimo su Programos studijų rezultatais. Daugelis programos studijų dalykų yra prirašyti prie daugumos Programos studijų rezultatų. Kai kurie dalykai, pavyzdžiui, Psichofiziologiniai tyrimų metodai, Konflikto psichologija yra nurodyti beveik prie visų studijų rezultatų. Apskritai, kyla dvejonės, kiek išdiskutuota ir apsvarstyta ketinama vykdyti studijų Programa, nes dalykas “Matematinė statistika ir statistinės analizės metodai” yra priskirtas ir prie psichologijos, ir prie ne psichologijos dalykų (žr. tekstą 16 psl.). Programos rengėjams ekspertai rekomenduotų dar kartą persvarstyti, kurie studijų dalykai išpildo kuriuos studijų rezultatus. Žinių suteikimui, įsisavinimui ir gebėjimų jas taikyti ugdymui planuojami naudoti tradiciniai ir modernūs dėstymo metodai. Taip pat Programos rengėjai nurodo planuojamus vertinimo metodus, kurie yra adekvatūs planuojamiems dėstyti studijų dalykams. Antra, ekspertų nuomone, kai kurie Programos rengėjų ketinimai yra per daug ambicingi, nepagrįsti planuojamais dėstyti studijų dalykais ir neatsispindintys studijų rezultatuose. Programos rengėjai teigia, kad “ši programa parengs psichologijos specialistus, turinčius kvalifikaciją suprasti socialinių konfliktų prigimtį ir galinčius visapusiškai padėti psichologinei pokario reabilitacijai”, “...labai trūksta gerai parengtų psichologų, galinčių profesionaliai dirbti su visų rūšių psichologinėmis traumomis ir efektyviai taikyti psichologinės reabilitacijos metodus. EHU parengta nauja Psichologijos programa yra skirta būtent tokių specialistų rengimui” (5 psl.), tačiau tokiam ketinimui išpildyti yra netinkamas dabartinis programos turinys, kuris fokusuotas į bendruosius psichologijos dalykus, bazinių psichologijos žinių suteikimą studentams. Be to, šis ketinimas nedera su Programos tikslu ir konfrontuoja su gebėjimais, kuriuos paprastai įgyja pirmąją Psichologijos studijų pakopą baigę studentai. Kaip teigia patys programos rengėjai, jų programos tikslas parengti kvalifikuotus psichologus asistentus “...įgijusius šiuolaikinių pirmosios studijų pakopos europinius psichologų rengimo standartus atitinkančias teorines žinias ir praktinius įgūdžius...”, kas aiškiai nurodo orientaciją į bazines psichologijos žinias bei bazinius psichologo gebėjimus ir atitinka Psichologijos studijų krypties apraše nurodomus reikalavimus bei nuostatą, kad pirmosios pakopos psichologijos studijų programa „nesuteikia pakankamai kompetencijų užsiimti savarankiška psichologo profesine veikla“ (Psichologijos studijų krypties aprašas, I skyrius, 15-tas punktą). Programos apraše nuolat primenama, kad “programa didelį dėmesį skirs specialiųjų įgūdžių ugdymui dirbant su psichologinėmis traumomis”, “...ir unikalus studijų komponentas (psichologinės traumos), skirtas aukšto lygio specialistų, gebančių dirbti su įvairaus pobūdžio traumomis, rengimui” (7 psl.), kas vėlgi nėra pagrindžiama studijų rezultatais (studijų rezultatai apskritai suformuluoti labai bendro pobūdžio) ir neatsispindi Programos tikslu, be to, prieštarauja pirmosios pakopos *Psichologijos* programų logikai, kuri pabrėžia bazinių psichologinių žinių ir įgūdžių įgijimą, o ne itin specializuotų įgūdžių formavimą tokio tipo programose. Taigi, atsiranda priešara tarp ketinamos vykdyti Programos rengėjų pateikto Programos tikslo, studijų rezultatų ir aukščiau minėtų ketinimų. Pastebėtina, kad vienas dalykas “Traumos psichologija” tikrai nėra pakankamas išugdyti minimus įgūdžius, o kaip ši tema bus vystoma kitų dalykų studijavimo metu (kaip Programos apraše mini rengėjai) nėra pakankamai aišku analizuojant studijų dalykų aprašus. Ketinimai nepagrįsti, dar ir

dėl to, kad ketinamos vykdyti programos apimtis yra 3,5 (o ne 4) metai - negalima suspėti išmokyti studentus specializuotų dalykų per tokį trumpą laikotarpį, kai pirmiausia reikia išmokyti bazinių psichologijos žinių, apibrėžtų Lietuvos Respublikos teisės aktuose, Psichologijos studijų krypties apraše ir EuroPsy reikalavimuose. Galiausiai, programos apraše pabrėžiama, kad Programa nukreipta į praktinį psichologo darbą – šiam teiginiui ekspertai pasigenda pagrindimo. Be to, kyla dvejonės ne tik dėl to, kaip tai bus išpildyta Programos rėmuose, bet ir kiek tai reikšminga ketinamą vykdyti programą baigusiems absolventams, kaip tai dera su reikalavimu, kad psichologijos kvalifikacinį bakalauro laipsnį turintis asmuo negali dirbti savarankiškai, be priežiūros. Nepagrįstai skamba ir šis Programos rengėjų teiginys “praktinė šios patirties vertė slypi ne tik tame, kad studentai gali tobulinti savo profesinius įgūdžius, bet jie taip pat gali būti naudingi žmonėms, kuriems reikia nemokamos pagalbos” (16 psl.) – ar tai reiškia, kad su nemokamą pagalbą gaunančiais žmonėmis ketinamos vykdyti programos absolventai dirbs savarankiškai, be priežiūros?

- *Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklų kompetencijų ugdymą(-si) įvertinimas.*

Ketinamą vykdyti *Psichologijos* bakalauro studijų programą numatoma vykdyti nuolatine studijų forma, o jos trukmė turėtų būti treji su puse metų (7 semestrai). Ekspertai pritaria, kad iš principo Programos dalykai užtikrina studentų kompetencijų ugdymą ir atliepia Programos tikslo išpildymui. Visgi, ekspertų nuomone, yra taisytinių vietų. Pirma, pasigesta studijų dalykų nuoseklumo, kuris yra itin reikšmingas geram, sėkmingam žinių įsisavinimui, ir dalykų išdėstymo per semestrus logikos. Pavyzdžiui, dalykas “Traumų psichologija” studijuojamas trečiame semest্রে dar nestudijavus “Asmenybės psichologijos”, “Sveikatos psichologijos įvado” ir “Socialinės psichologijos” dalykų; ketvirtame semest্রে numatytas semestrinis darbas “Psichologinis tyrimas” dar neturėjus dalyko “Psichologinis testavimas ir vertinimas” (šis numatytas 6 semest্রে) ir pan. Antra, baigiamąjį bakalauro darbą neskaidyti į dvi dalis. Dabartiniame Programos apraše bakalauro baigiamojo darbo parengimas yra skiriamas į du etapus: 6 kreditai skiriami 6-ajame semest্রে ir 9 kreditai 7-ajame semest্রে. Tokiu atveju Programos rengėjai turėtų labai išsamiai ir aiškiai aprašyti tiek pačią bakalauro darbo organizavimo procedūrą, tiek darbo turinį, studentams formuluojamas užduotis kiekviename darbo vykdymo etape. Pavyzdžiui, kaip vertinami tie 6 kreditai 6-ame semest্রে (Programos rengėjų pateiktame studijų plane nurodyta atsiskaitymo forma P – peržiūra, bet nieko daugiau nepaaiškinta), kokia procedūra yra, jei pirmoji bakalauro darbo dalis vertinama neigiamai, ar studentas gali keisti darbo vadovą po pirmojo etapo, o kaip formuojamas galutinis baigiamojo darbo pažymys ir pan. Dabar Programos apraše apie baigiamąjį bakalauro darbą pateikti tik bendro pobūdžio sakiniai, o aukščiau minėti aspektai neaptariami, nepaaiškinami. Trečia, studijų plane yra nurodyta (pastaba po lentele), kad “Kiekvieno dalyko valandų paskirstymas gali būti išdėstytas kitaip”, kas kelia neaiškumų ekspertams: dėl kokios priežasties tai gali būti padaryta, ar naujas dalyko valandų paskirstymas bus logiškas ir adekvatus studijų rezultatams bei programos tikslui ir pan.? Ekspertai rekomenduotų nepalikti tokių neapibrėžtų ketinimų vertinamoje programoje. Taip pat Programos apraše yra sakiny “Programos studijų trukmė ir turinys yra pakankami, kad būtų pasiektas tikslas parengti universitetinių studijų bakalauro kvalifikacinį laipsnį turinčius psichologus bei suteikti teorinį ir praktinį pagrindą tęstinėms profesinėms magistrantūros studijoms” (8 psl.), kuris kelia neaiškumų, nes, ekspertų žiniomis, šiuo metu Lietuvos Respublikoje nėra vykdomos profesinės psichologijos magistrantūros studijos.

Galiausiai, norėtusi atkreipti dėmesį į netvarkingą dokumentų pateikimą Programos vertinimui, kas apsunkino ekspertų darbą ir ketinamos vykdyti programos supratimą. Pavyzdžiui, studijų plane nurodyta, kad pateikta analizei studijų programa Teisė (ne Psichologija), 4-ame priede

priėmimo į programą metai nurodomi 2022 (bet programa juk dar nevykdoma), tame pačiame priede pateikiama Programos sandara ECTS, kur teigiama, kad bendra programos apimtis 210 ECTS, tačiau žemiau, atskirais moduliais išskaidytos Programos dalių ECTS suma yra didesnė nei 210 ECTS, vienuose dokumentuose nurodoma, kad studentai turės semestrinį darbą, o kituose dokumentuose (kiek pavyko suprasti) tas pats darbas apibrėžiamas kaip kursinis darbas. Visus šiuos netikslumus ekspertai aptarė vizito metu su Programos rengėjais, visgi, toks netvarkingas dokumentų pateikimo būdas, dokumentų tikslinimas prieš vizitą ir vizito metu kelia chaotiško, nenuoseklaus darbo prie Programos rengimo išpūdį.

- *Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas.*

Programos rengėjai nurodo galimybes, kaip ketinama studijų Programa galėtų būti individualizuojama. Vienas iš būdų yra galimybė Programos studentams rinktis laisvai pasirenkamus studijų dalykus, kitas – pasirinkti kursinio ir bakalaurinio darbo temas, trečias – rinktis praktikos atlikimo vietą, priklausomai nuo siekio specializuotis vienoje ar kitoje srityje. Vizito aukštojoje mokykloje metu ekspertai taip pat sužinojo, kad studentai, priklausomai nuo jų anglų kalbos mokėjimo lygio, galės studijuoti anglų kalbą (kaip dalyką) arba rinktis studijuoti kitus pasirenkamus dalykus (jei anglų kalbos mokėjimo lygis bus geras ir nereikalaus šios kalbos kaip dalyko studijavimo).

Programos aprašo 17-ame puslapyje taip pat nurodoma, kada studentai turi galimybę studijuoti pagal individualų studijų planą (sveikata, noras paspartinti studijų tempą ir t.t.). Apibendrinant, ekspertų vertinimu, Programos rengėjai yra apsvarstę ir numatę galimybes esant poreikiui studijuojantiems individualizuoti Programos struktūrą.

### **Pagrindiniai srities išskirtinimai:**

1. *Programa orientuota į dvi tikslines potencialių studentų grupes (studentus iš Baltarusijos ir artimiausio postsovietinio, Rytų Europos regiono studentus), kas atrodo logiška, kuria Programos išskirtinumą bei vertę ir atspindi pačią bendriausią EHU, veikiančio universiteto tremtyje formatu, misiją.*

### **Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:**

1. *Kai kurie Programos rengėjų ketinimai yra per daug ambicingi, nepagrįsti planuojamais dėstyti studijų dalykais ir neatsispindintys studijų rezultatuose.*
2. *Nepagrįstas studijų dalykų susiejimas su studijų rezultatais.*
3. *Pasigesta studijų dalykų nuoseklumo, kuris yra itin reikšmingas geram, sėkmingam žinių įsisavinimui, ir dalykų išdėstymo per semestrus logikos.*
4. *Nerekomenduotina baigiamąjį bakalauro darbą skaidyti į dvi dalis.*

## **2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS**

- *Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje įvertinimas.*

Kaip teigia Programos rengėjai, iki šiol EHU neplėtojo psichologijos mokslinių tyrimų krypties, o paskutiniojo palyginamojo ekspertinio universitetų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos veiklos vertinimo metu psichologijos kryptis vertinimui nebuvo teikta. Programos rengėjai pateikia informaciją, kad per paskutiniuosius trejus metus kasmetinio aukštųjų mokyklų mokslinių



tyrimų ir eksperimentinės plėtos ir meno veiklos vertinimui buvo pateikta viena monografija ir du mokslo straipsniai susiję su psichologija. Viena iš Programos rengėjų paminėtų publikacijų yra publikuota EHU leidžiamame žurnale, kita – recenzuojamame leidinyje, neįtrauktame į Scopus ar Clarivate tarptautiniu mastu pripažintas recenzuojamų mokslo leidinių duomenų bazes, o monografija priskirta kategorijai “kita monografija, sintezės mokslo darbas ne mažesnės apimties kaip 8 aut. L”. (išsamiau žr. Lietuvos mokslo tarybos pirmininko įsakymas Nr. V-437, <https://www.lmt.lt/lt/doclib/mjztm3hchme6zftgxfxpajraayb8fs5>). Kitaip sakant, ši mokslo produkcija nėra priskirta aukščiausiai vertinamai mokslo produkcijai. Programos rengėjai teigia, kad iki šiol EHU nebuvo atliekami psichologijos krypties moksliniai tyrimai, kurie būtų tiesiogiai susiję su Programa, tačiau numatomų pakviesti dėstytojų sudėtis pajėgi atlikti aukščiausio lygio psichologijos mokslo krypties mokslinius tyrimus, glaudžiai susijusius su studijų programa. Visgi, pateikta informacija apie dėstytojų, ketinančių dėstyti vertinamoje Programoje, mokslinę veiklą (tarptautinius mokslo projektus, publikacijas, tarptautines publikacijas) verčia abejoti Programos rengėjų teiginiu. Kadangi Programos rengėjai keitė ketinančių Programoje dėstyti dėstytojų sąrašus, o pateikta informacija apie dėstytojų mokslinę veiklą nėra aiškiai struktūruota pateiktuose dokumentuose, vizito aukštojoje mokykloje metu ekspertai bandė tikslintis mokslinės veiklos pakankamumo studijų kryptyje lygį susitikimo su dėstytojais metu prašydami kiekvieno įvardinti pagrindinius mokslo projektus, kuriuos šiuo metu vykdo. Kiek pavyko suprasti vizito aukštojoje mokykloje metu ir išanalizavus Programos rengėjų pateiktus dokumentus, personalas, kuris ketina dirbti Programoje, nedalyvauja tokiuose reikšminguose projektuose kaip Europos Sąjungos finansuojami projektai, Horizon ir pan., o publikacijos daugiausiai yra publikuojamos recenzuojamuose mokslo žurnaluose, tačiau dauguma šių žurnalų neįtraukti į Scopus ar Clarivate.

Apibendrinant galima teigti, kad ketinančių dirbti Programoje dėstytojų publikacijos ir tyrimai, kuriuos jie vykdo, siejasi su ketinamos vykdyti Programos turiniu, tačiau negalėtų būti priskirti prie aukščiausio lygio mokslo produkcijos. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pastarųjų 5 metų mokslo produkcija ir mokslinė veikla nėra labai gausi.

- *Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas.*

Bendrai vertinant studijų turinys atspindi naujausius psichologijos mokslo pasiekimus ir tyrimų kryptis, tačiau kadangi iki šiol psichologijos kryptyje, kaip teigia Programos rengėjai, nebuvo atliekami moksliniai tyrimai, tai įvertinti ketinamos vykdyti studijų Programos turinio sąsajas su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais yra sudėtinga. Programos rengėjų pateiktame Programos apraše analizuojama ne įdirbis minima tema (nes jo kol kas dar nėra), o plačiai aptariamoms planuojamų tyrimų kryptys. Programos rengėjai planuoja vystyti šias mokslinių tyrimų kryptis bei įtraukti į tyrimų organizavimą ir vykdymą studentus: psichologinių traumų pasekmių tyrimai, biologijos, psichologijos ir socialinio konteksto sinergetinis poveikis psichologinei ir fizinei sveikatai, karo įtakos psichologinei sveikatai ir politinės propagandos poveikio tyrimai. Numatytos mokslinių tyrimų kryptys yra atspindinčios Programos autentiškumą bei specifiškumą, prisidedančios prie naujausių psichologijos tyrimų plėtos ir grindžiamos visuomenės poreikiais.

Institucija planuoja kurti Studentų psichologinių tyrimų centrą, kuris prisidės prie didesnio studentų įtraukimo į mokslinius tyrimus, taip pat finansuoti dėstytojų narystę tarptautinėse mokslininkų organizacijose, jų rengiamų mokslinių publikacijų vertimus, publikavimą, išvykas į mokslines konferencijas iš Akademinio socialinio mokslų departamento mokslui skirtų biudžeto lėšų.

### ***Pagrindiniai srities išskirtinimai:***

1. *Numatytos mokslinių tyrimų kryptys yra atspindinčios programos autentiškumą bei specifiškumą, prisidedančios prie naujausių psichologijos tyrimų plėtros ir grindžiamos visuomenės poreikiais.*

### **Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:**

1. *Apibendrinant galima teigti, kad ketinančių dirbti Programoje dėstytojų publikacijos ir tyrimai, kuriuos jie vykdo, siejasi su ketinamos vykdyti Programos turiniu, tačiau negalėtų būti priskirti prie aukščiausio lygio mokslo produkcijos (publikacijos tarptautiniuose pripažintuose mokslo leidiniuose, turinčiuose indeksavimą Scopus ar Clarivate duomenų bazėse).*

## **2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA**

- *Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.*

Remiantis studijų programos aprašu, stojančiųjų priėmimas daugiausiai vykdomas per aukštąją mokyklą, tačiau atsiranda vienetai stojančiųjų, kurie į aukštąją mokyklą stoja bendrojo priėmimo metu per LAMA BPO. Priėmimą į ketinamos vykdyti Programos studijas planuojama organizuoti vadovaujantis aukštosios mokyklos reglamentuotomis institucinio priėmimo į EHU pirmosios pakopos programas taisyklėmis, kurios kiekvienais mokslo metais yra atnaujinamos ir patvirtinamos rektoriaus įsakymu. Priėmimo procesą sudaro 5 etapai, kurių metu yra organizuojama stojančiųjų atranka.

Minimalus priėmimo konkurso kriterijus – ne mažesnis nei 7 balų vidurinio išsilavinimo aritmetinis vidurkis. Pastebima, kad priėmimo taisyklėse stojantiesiems taip pat yra keliamas reikalavimas priėmimo metu pateikti anglų kalbos A2 lygį įrodančius dokumentus. Stojančiajam tokių dokumentų neturint, jis su aukštąja mokykla gali pasirašyti sutartį, įpareigojančią studentą pasiekti ne mažesnę nei A2 anglų kalbos lygį iki 3 studijų semestro pradžios. Atsižvelgiant į tai, kad profesinės ir akademinės anglų kalbos studijų dalykų aprašuose prie išankstinių reikalavimų studijuojantiems vis dėlto yra įtrauktas B1 anglų kalbos lygio reikalavimas ir tai, kad dauguma privalomos literatūros iki 3 semestro yra anglų kalba, pastebimas aukštosios mokyklos ir studijų programos reikalavimų prasilenkimas, kas yra strateginis neatitikimas. Tokiu atveju kyla rizika, kad studentai, nesiekiantys B2 lygmens anglų kalboje, negebės pasiekti studijų dalykų aprašuose numatomų studijų rezultatų.

Stojantieji asmenys, kurie atitinka minimalius priėmimo konkurso reikalavimus ir pateikia tinkamus dokumentus dalyvauja dalykinės komisijos organizuojamuose motyvaciniuose pokalbiuose, kuriuose yra vertinamas kandidato bendrakultūrinis pasirengimas ir motyvacija studijuoti pasirinktą studijų programą. Pastebėtina, kad Programos apraše nėra aiškiai nurodyta, kokiais kriterijais remiantis šie du aspektai yra vertinami, tad stojantysis neturi galimybės žinoti, kokių klausimų gali tikėtis pokalbio metu. Dalykinė komisija po pokalbio nusprendžia, ar stojančiajam reikia teikti rekomendaciją, ar ne. Kandidato nerekomendavus, šis turi teisę teikti apeliaciją dalykinės komisijos sprendimui.

Papildomų balų skyrimo tvarka priėmimo konkursui nėra taikoma, tačiau stojantieji, pateikę pasiekimus įrodančius dokumentus, gali pretenduoti į studijų dotaciją, kuri dalinai arba visiškai padengia studijų kainą.

EHU priėmimo reikalavimai yra plačiai aprašomi aukštosios mokyklos internetiniame tinklapyje lietuvių, rusų ir anglų kalbomis.

- *Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.*

Užsienio kvalifikacijų pripažinimas reglamentuotas EHU užsienio kvalifikacijų akademinio pripažinimo tvarkos apraše. Remiantis anksčiau minėtu tvarkos aprašu, sprendimai dėl užsienio kvalifikacijos pripažinimo priimami remiantis Studijų kokybės vertinimo centro parengtomis Bendrosiomis rekomendacijomis užsienio kvalifikacijų pripažinimui. Kai svarstoma kvalifikacija nėra įtraukta į šias rekomendacijas, aukštoji mokykla kreipiasi į Studijų kokybės vertinimo centrą individualiai konsultacijai. Dalinių studijų, ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarka yra taikoma remiantis Studijų rezultatų įskaitymo EHU tvarka.

- *Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.*

EHU turi daugiau nei vieną struktūrinį vienetą, kurio paskirtis yra suteikti akademinę paramą. Akademinio tipo paramą apima studentų konsultavimas ir informavimas tiesioginiu arba skaitmeniniu būdu klausimais, susijusiais su studijų procesu. Be to, kiekviena studijų programa turi koordinuojantį asmenį, kuris suteikia akademinę pagalbą studentams, kai klausimai yra susiję su specifine studijų programa.

Aukštojoje mokykloje teikiama finansinė parama yra įvairi: studentams gali būti skiriami finansai (dotacijos) studijų kainai ar jos daliai padengti, departamento stipendija, įvairių rūšių skatinamosios stipendijos, socialinė stipendija, skubios paramos stipendija, parama dalyvauti moksliniuose renginiuose bei parama tiriamiesiems projektams.

Už socialinę ir psichologinę paramą aukštojoje mokykloje yra atsakinga studentų reikalų tarnyba, prie jos veiklos prisideda ir EHU studentų atstovybė. Studentų reikalų tarnyba užsiima įvairia veikla, nukreipta į studentų gerovės puoselėjimą, pavyzdžiui, rūpinasi psichologinės pagalbos studentams teikimu, tinkamų apgyvendinimo sąlygų sukūrimu, dalyvauja sprendžiant studentų bendruomenės problemas ir kt. Be anksčiau minėtų paramos priemonių, aukštoji mokykla taip pat yra pasirūpinusi parama studentams, turintiems iššūkių su sveikata. EHU yra pasirašęs sutartį su privačia medicinos klinika, kuri sveikatos specialistų paslaugas studentams teikia nemokamai. Be to, EHU teikia ir teisinę pagalbą: aukštojoje mokykloje veikia teisės klinika, išskirtiniais atvejais apmokamos studentų samdomų advokatų, dalyvaujančių nagrinėjant administracines ir baudžiamąsias politines bylas Baltarusijoje, išlaidos.

- *Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.*

Svarbi studentams informacija pateikiama ne tik aukštosios mokyklos internetiniame tinklalapyje, bet ir vidinėje aukštosios mokyklos skaitmeninėje platformoje „Moodle“. Į šią informaciją įeina ir studentams aktualūs aukštosios mokyklos reglamentai bei tvarkos. Be to, „Moodle“ skaitmeninėje aplinkoje kiekvienam studijų dalykui yra sukurtos erdvės, kuriose studentams yra prieinama visa informacija apie studijų dalyko programą, planą, vertinimo metodus, naujienas. Šiose erdvėse studentai taip pat gali rasti grįžtamąjį ryšį apie savo studijų rezultatus, studijų medžiagą, užduotis, nuorodas į išteklius. „Moodle“ aplinkoje studentams yra sukuriama erdvė komunikuoti ir (ar) konsultuotis su dėstytojais.

### **Pagrindiniai srities išskirtinimai:**

1. *Plačiai diversifikuotos finansinės paramos priemonės, kurios padeda užtikrinti studentų, kilusių iš skirtingų socialinių ir kultūrinių grupių, gerovę.*
2. *Teikiamos ne tik finansinės, akademinės ir socialinės paramos priemonės, bet ir kitos, skirtingus studentų poreikius tenkinančios paramos priemonės, kaip pavyzdžiui: teisinė, medicininė, vizų parama.*

3. *Labai lengvai prieinama ir aiškiai bei plačiai išdėstyta studentams aktuali informacija skaitmeninėje platformoje „Moodle“.*

#### **Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:**

1. *Stojimo reikalavimai, susiję su anglų kalbos žiniomis ir studijų dalykų aprašuose įvardinti anglų kalbos žinių reikalavimai tarpusavyje prasilenkia. Kyla rizika, kad studentai, nepasiekę atitinkamo anglų kalbos lygio, negebės pasiekti studijų programoje numatytų studijų rezultatų.*
2. *Trūksta informacijos apie kriterijus, kurie yra taikomi stojimo konkurso motyvaciniam pokalbyje. Kriterijų nebuvimas gali trukdyti užtikrinti objektyvų vertinimą stojančiųjų atrankos metu.*

## **2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS**

- *Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.*

Remiantis Programos aprašu, Programoje bus siekiama taikyti įvairaus tipo mokymosi metodus: metodinės ir mokslinės literatūros studijavimą, individualių ir grupinių pranešimų rengimą, esė rašymą, refleksijų rašymą, dalyvavimą diskusijose ir kt. Taip pat taikomi ir įvairūs studijų rezultatų vertinimo metodai: testai, laboratoriniai darbai, rašto darbai. Siūlomas platus spektras mokymosi ir studijų rezultatų vertinimo metodų padės užtikrinti, kad šioje studijų programoje studentas būtų skatinamas tapti aktyviu studijų proceso dalyviu.

Savarankiškos užduotys remiasi mokslinės literatūros ir studijų medžiagos studijavimu, paskirtų užduočių vykdymu, ruošimusi seminarams, projektams, egzaminams. Bendrai Programoje didžioji dalis darbo krūvio valandų yra skiriama savarankiškam darbui – savarankiškas darbas Programoje sudaro net 74% bendro darbo krūvio valandų. Studijų programos apraše minima, kad Programoje planuojama vykdyti netikėtas studentų apklausas, kuriomis siekiama patikrinti, ar studentas įgyvendino savarankiškas užduotis. Tokio tipo netikėti žinių patikrinimai gali sukelti papildomą įtampą ir nerimą studentams studijavimo metu.

Studentai, baigę šią Programą, turės galimybę stoti į antrosios pakopos psichologijos krypties studijas. Be to, įvykdę visus Programos reikalavimus, absolventai turės galimybę dirbti psichologų asistentais, personalo valdymo specialistais ar socialinių paslaugų teikimo srityje, jei yra reikalingas tik pirmosios studijų pakopos psichologijos išsilavinimas.

- *Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.*

Studentams, susiduriantiems su socioekonomiais, sveikatos ar kitais sunkumais, kurie gali trikdyti tiesiogiai dalyvauti studijų procese, aukštojoje mokykloje yra suteikiama galimybė studijuoti pagal individualų studijų planą.

Aukštojoje mokykloje taip pat yra tinkamai pritaikyta studijų prieinamumui reikšminga infrastruktūra. Pavyzdžiui, patalpose yra įrengtas liftas ir suteikiama specifinė įranga, kuri padeda užtikrinti, kad studentai, turintys individualių poreikių, galėtų aktyviai įsitraukti į studijų procesą. Taip pat aukštoji mokykla skiria stipendijas studentams, suteikiantiems papildomą akademinę paramą studentams su individualiais poreikiais.

Pastebima, kad aukštoji mokykla neturi atskiro koordinuojančio struktūrinio vieneto, kuris organizuotų ir teiktų paramą studentams, turintiems individualių poreikių aukštojoje mokykloje.

- *Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.*

Aukštosios mokyklos akademinio sąžiningumo normas apibrėžia Senato nutarimu patvirtintas akademinės etikos kodeksas. Be to, EHU veikia etikos komisija, į kurią gali kreiptis asmenys dėl akademinio sąžiningumo pažeidimų. Už akademinį nesąžiningumą taikomos bausmės. Plagiato nustatymui skaitmeniniuose rašto darbuose taikoma plagiato patikros programinė įranga. Be to, aukštosios mokyklos biblioteka reguliariai organizuoja mokymus ir konsultacijas, susijusias su citavimo ir akademinio raštingumo reikalavimais.

Lygių galimybių užtikrinimas EHU vykdomas remiantis aukštosios mokyklos patvirtinta Lygių galimybių politika ir jos įgyvendinimo programa.

- *Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.*

Studentas, nesutinkantis su gautu studijų rezultatų įvertinimu, gali teikti apeliaciją aukštosios mokyklos apeliacinei komisijai, kuri yra suformuota iš dėstytojų ir studentų atstovų. Apeliacinė komisija privalo pateikti išvadą per 3 dienas. Trūksta informacijos, kuri leistų išnagrinėti apeliacijų nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumą šios krypties studijose. Taip pat nėra nurodyta, kur turėtų kreiptis studentas, kuris nesutinka su apeliacinės komisijos priimtu sprendimu.

#### ***Pagrindiniai srities išskirtinimai:***

1. *Siūlomas platus spektras mokymosi ir studijų rezultatų vertinimo metodų padeda užtikrinti studentų aktyvumą ir įsitraukimą į studijų procesą.*

#### ***Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:***

1. *Trūksta informacijos, kuri leistų išnagrinėti apeliacijų nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumą šios krypties studijose. Nėra nurodyta, kur turėtų kreiptis studentas, kuris nesutinka su apeliacinės komisijos priimtu sprendimu.*
2. *Aukštoji mokykla neturi atskiro koordinuojančio struktūrinio vieneto, kuris organizuotų ir teiktų paramą studentams, turintiems individualių poreikių.*
3. *Planuojami rengti netikėti savarankiško darbo patikrinimai, kurie didina riziką sukelti papildomą įtampą ir nerimą studentams studijų metu.*

## **2.5. DĖSTYTOJAI**

- *Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas.*

Psichologijos bakalauro studijas žada vykdyti dėstytojų/tyrėjų ir praktikų komanda. Pateiktame programos apraše nurodoma, kad programą įgyvendins 17 dėstytojų, 14 iš jų turi mokslinį laipsnį humanitarinių ir socialinių mokslų srityse. Tačiau papildomoje medžiagoje jau nurodoma, kad dėstys 21 dėstytojas, 18 iš jų turi mokslinį laipsnį. Numatomų Programos dėstytojų

skaičius yra pakankamas numatomiems Psichologijos bakalauro studijų rezultatams pasiekti. Vizito metu susitikime su numatomais Programos dėstytojais dalyvavo asmenys, kurie nebuvo nurodyti pirminiame dėstytojų sąraše. Papildomame sąraše po vizito pateiktos jau ir dalyvavusių susitikime numatomų dėstytojų pavardės. Tačiau pateiktas dėstytojų sąrašas ir nurodyti dėstytojų dalykai nesutampa su nurodytais dėstytojais ir jų dėstomais dalykais. Pvz., paskutiniame sąraše nurodoma, kad dalyką Mokymasis ir atmintis dėstys Maryia Zharylouskaya, kai Programos apraše nurodoma, kad šį dalyką dėstys Aliaksei Makhnach. Tad lieka neaišku, kurie dėstytojai dėstytojų numatomus dalykus ir kokia jų kompetencija dėstytojų tokius dalykus. Nes Maryia Zharylouskaya turi teisinį išsilavinimą, jos mokslinės veiklos kryptys susijusio su teise, o dėstys kognityvinės psichologijos aspektus – atmintį ir mokymąsi. Tad tikrai kelia pagrįstų klausimų, ar numatomų dėstytojų sąstatas yra tinkamas kokybiškai įgyvendinti Psichologijos programą.

Buvo nurodoma, kad 11 dėstytojų dėstys psichologijos krypties studijų dalykus, vadovaus studentų praktikoms, kursiniams ir bakalauro baigiamiesiems darbams, iš kurių 5 turi mokslinį laipsnį psichologijos mokslų kryptyje. Papildomam sąraše po vizito pateikta, kad dėstys psichologijos dalykus 14 dėstytojų, iš kurių 7 turi mokslinį laipsnį psichologijos mokslų kryptyje. Nurodoma, kad iš viso Psichologijos bakalauro studijų programą įgyvendins 3 profesoriai (iš papildomos informacijos matome, kad du psichologijos krypties profesoriai) ir 8 docentai (iš papildomos informacijos jau matome, kad 9), ir 5 lektoriai (čia jau skaičiai sutampa ir papildomoje informacijoje). Dėstytojų skaičiaus kaita papildomoje informacijoje kelia abejonių, ar tikrai visa pateikta informacija teisinga. Nes vizito metu buvo paklausta, ar tikrai prof. A. Petrulytė ir doc. A. Valantinas žada dėstyti Programoje ir aiškaus atsakymo nebuvo gauta. Tačiau šie dėstytojai likę būsimų dėstytojų sąraše. Tad lieka klausimas, kurie dėstytojai tikrai numatyti šiuo metu dalyvauti Programos įgyvendinime ir kokius dalykus jie skaitys. Nes įvertinti jų kompetenciją dėstomoms Programos dalykams sudėtinga ir tai yra esminis šios srities trūkumas.

Iš pateiktos medžiagos dėstytojų mokslines kompetencijas yra sudėtinga vertinti. Nes pateiktose CV straipsniai pateikiami anglų kalba, kai jie yra dažniausiai atspausdinti rusų kalba arba rusų kalba leidžiamuose žurnaluose. Programoje yra tik keletas asmenų, kurie turi publikacijų tarptautiniuose žurnaluose. Jeigu pateiktos Programos idėja nekelia didelių abejonių, tai dėstytojų sudėtis tikrai kelia nemažų abejonių, ar Programa gali būti kokybiškai įgyvendinta, net jei ir formaliai dėstytojų sąrašas egzistuoja.

Nurodoma, kad 63% psichologijos krypties studijų dalykų dėstys, vadovaus studentų praktikoms, kursiniams ir bakalauro baigiamiesiems darbams, dėstytojai, turintys mokslinį laipsnį psichologijos mokslų kryptyje (kai po papildomos informacijos pateikimo stebime, kad iš 14 dėstytojų psichologijos mokslo laipsnį turi 7), tai atitinka ir viršija teisės aktuose nustatytą reikalavimą, kad ne mažiau kaip 50% pirmosios pakopos universitetinių studijų krypties dalykų apimties turi dėstyti mokslininkai (tai po papildomos informacijos atitinka minimumą). Tad ketinamos vykdyti Psichologijos bakalauro studijų programos dėstytojų išsilavinimas atitinka minimalius teisės aktų reikalavimus.

Nurodoma, kad Programoje dėstantys dėstytojai aktyviai dalyvauja mokslinėse stažuotėse ir praktikose Europos ir Jungtinių Amerikos Valstijų universitetuose, turi profesinės patirties Jungtinėse Amerikos Valstijose, Kambodžoje, Lietuvoje ir kitose šalyse. Programos dėstytojai dėstė ir atliko mokslinius tyrimus įvairiose aukštosiose mokyklose kitose šalyse. Tačiau iš pateiktų numatomų dėstytojų CV matoma, kad realiai tik trys dėstytojai turi dėstytojų/mokslinių tyrimų praktikos kitų šalių universitetuose.

Programos apraše teigiama, kad studijų dalykų dėstymas anglų kalba prasidės nuo trečiųjų mokslo metų. Rašoma, kad visi dėstytojai, t. y. 100 proc. dėstytojų anglų kalba dėstysiančių studijų dalykus moka anglų kalbą ne žemesniu nei B2 lygiu. Tačiau iš pateikto dėstytojų sąrašo stebima, kad tai nėra visai tiesa, pvz., Annos Matulyak, kuri nurodyta, kad dėstys Sielvartas ir netektis kursą, Psichologinio konsultavimo kursą ir kurie vyks anglų kalba, anglų kalbą moka A1/A2



lygiu. Įvertinus, kad Programos rengėjams buvo duota galimybė pataisyti dėstytojų sąrašą ir pateikti po vizito, sąrašė likę netikslumai, neleidžia manyti, kad Programos dėstytojų sąstatas tikrai stabilus ir galima tikėtis, kad Programa bus kokybiškai išpildyta.

- *Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.*

Programos apraše minima, kad 2019-2020 mokslo metais buvo įdiegta Integruota personalo valdymo sistema. Tačiau personalo valdymo sistema tik padeda geriau matyti duomenis apie personalą ir tuos duomenis analizuoti. Programos apraše nurodoma, kad akademinis personalas turi galimybę tobulinti kompetenciją tiek universiteto organizuojamuose kursuose, tiek OSUN tinklo organizuojamuose tarptautiniuose bei kituose kursuose. Akademinio personalo kompetencijų tobulinimui Universitetas kasmet skiria biudžetą akademiniais padaliniais. 2021/2022 mokslo metais Akademiniam socialinių mokslų departamente šiam tikslui yra suplanuota 3 tūkst. eurų. Programos apraše minima, kad individualaus dėstytojo veiklos planavimo ir efektyvumo vertinimo metu, dėstytojas ir akademinio padalinio vadovas aptaria tobulinimosi poreikius tiriamojoje mokslinėje ar profesinėje veikloje ir pasiektus rezultatus. Atsižvelgdamas į vertinimo rezultatus, dėstytojas nusistato metinius mokslinės ir organizacinės veiklos tikslus, gali kreiptis paramos į akademinį padalinį. Pedagoginio personalo kompetencijų tobulinimas – viena esminių EHU vidaus kokybės užtikrinimo veiklų, kurią sudaro keletas komponentų. Tačiau išskiriami komponentai siejasi tik su dėstytojų kokybe, be to su kitomis dėstytojų kompetencijomis, tokias prielaidas leidžia daryti pateiktas Programos aprašas. Tad nėra aišku, kokias galimybes turi dėstytojai įvairių kompetencijų tobulinimui skirtose veiklose, pvz., mokslinių kompetencijų tobulinimui. Ar užtikrinamas bendrųjų kompetencijų ugdymas. Ar yra mechanizmas finansuoti studijų tarptautinimą, siekiant plėtoti akademinį mobilumą, palaikyti ryšius su socialiniais partneriais iš kitų šalių, plėtoti tinklaveiką, dalyvauti tarptautinėse konferencijose pristatant mokslinius rezultatus. Iš pateikto aprašymo galima matyti, kad yra skiriama 3 tūkst. Eurų per metus tokioms veikloms, tačiau mechanizmas kaip jos paskirstomos dėstytojams nėra aprašytas. Iš pateiktos informacijos nėra aišku ar šios numatytos lėšos skiriamos tik EHU organizuojamų kvalifikacijos tobulinimo renginiams. Nėra aišku ar sukurta sistema įgalina visus EHU dėstytojus nuolat kelti savo akademinės ir ekspertinės kompetencijas.

### ***Pagrindiniai srities išskirtinimai:***

1. *Programoje numatyti dėstytojai yra labai motyvuoti ir siekiantys dirbti šioje Programoje.*

### ***Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:***

1. *Numatytų dėstytojų galutinė komanda nėra aiški net ir po papildomos informacijos pateikimo. Kaip ir nėra aišku, kodėl kai kurie dėstytojai pasirinkti dėstyti atitinkamus dalykus.*
2. *Dėstytojų mokslinės kompetencijos kelia abejonių. Dėstytojų mokslinė produkcija daugiausiai nacionalinio lygmens ir klausimas, ar tikrai dėstytojai turi kompetencijų dėstyti programoje anglų kalba, kuri ateityje galėtų tapti tarptautine programa.*
3. *Kompetencijų tobulinimo sistema nėra aiški mokslinių kompetencijų ugdymo (mobilumas, konferencijos ir pan.) atveju.*

## **2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI**

- *Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.*

Programa bus vykdoma gerai įrengtose ir tik 2018 metais pradėtose eksploatuoti patalpose Vilniaus senamiestyje. Bendras patalpų plotas nurodomas 2713 kv. m. Iš jų 1079 kv. m. užima auditorijos. Visame pastate veikia bevielis ryšys, prie kurio gali bet kada prisijungti studentai ir darbuotojai. Nurodoma, kad universiteto patalpose įrengtos 7 auditorijos mažų grupių darbui (talpina iki 15 studentų), iš jų 2 kompiuterinės klasės (po 15 vietų), 7 didesnės auditorijos paskaitoms (5 auditorijos talpina iki 40 studentų ir 2 auditorijos skirtos srautinėms paskaitoms), taip pat yra nemažai darbo vietos savarankiškam studentų darbui, praktiniams užsiėmimams ar kitoms veikloms. Visos studijų procese naudojamos auditorijos atitinka būtinus techninius reikalavimus. Visos auditorijos yra aprūpintos darbo kompiuteriais dėstytojams bei projektoriais mokomajai medžiagai demonstruoti visose auditorijose įrengta auditorijos garso transliavimo įranga hibridiniams užsiėmimams. Studentus stengiamasi aprūpinti šiuolaikiniais elektroninio formato mokymo/si ištekliais ir studijų procese efektyviai naudoti šiuolaikines informacines – komunikacines priemones.

Dauguma fizinių universiteto erdvių yra pritaikytos asmenims su negalia – pirmasis aukštas prieinamas be laiptų, įrengtas liftas į kitus aukštus, specialios patalpos sanitariniuose mazguose, atitinkamo pločio durys, studentams su regos negalia yra įdiegtos informacijos prieinamumo priemonės (yra galimybė naudotis vaizdo didinimo įrenginiu), kompiuterinėse klasėse yra specializuoti kompiuterio valdymo įrenginiai. Studentai su specialiaisiais poreikiais taip pat gali patekti į biblioteką.

Pateiktame Programos apraše nurodoma, kad universitete yra laboratorijos. Tačiau atskiros patalpos, kurios skirtos arba galėtų būti skirtos laboratoriniams darbams, nebuvo parodytos, nors dalykuose Psichofiziologiniai matavimai ir Neuropsichologijos pagrindai numatomi laboratoriniai darbai. O aprašytų kai kurių laboratorinių darbų išpildymui turi būti pritaikytos patalpos, pvz., atliekant regos jutimo sistemos funkcijų tyrimą. Bendrųjų studijų reikalavimuose nurodoma, jei programai įgyvendinti reikalinga laboratorinė įranga ir aparatūra, jų lygis turi būti pakankamas studentui išmokti taikyti šiuolaikinius tyrimų metodus. Tad nėra aišku, ar tikrai bus užtikrintos kokybiškos sąlygos Programos kai kurių dalykų vykdymui, kuriuose numatomi laboratoriniai užsiėmimai. Svarbu užtikrinti reikiamą infrastruktūrą visapusiškam Programos įgyvendinimui, ypač pagalvojant apie laboratorijų erdves. Galbūt galima glaudžiau bendradarbiauti su kitais universitetais Lietuvoje, kurie turi geras laboratorijas įvairių temų laboratoriniams darbams atlikti, o taip pat ir moksliniams tyrimams psichologijos kryptyje.

Programos apraše nurodoma, kad studentai galės atlikti praktiką, pvz., globos institucijose, kuriose slaugomi vystymosi negalią turintys vaikai, veiklos sutrikimų turintys suaugusieji ir senjorai; socialinės reabilitacijos įstaigose, kurios dirba su nusikaltimų aukomis, nusikaltėlių reabilitacija ir teismo psichologijos srityje; medicinos įstaigose, kurios dirba su psichinę negalią turinčiais ligoniais; ugdymo įstaigose, verslo įmonėse. Nurodoma, kad praktika suteiks studentams galimybę pritaikyti teoriją ir principus, kurių jie išmoks psichologijos krypties dalykuose, dalyvaujant realiose situacijose, t.y. socialinių paslaugų įstaigose, medicinos įstaigose, baudžiamojo teisingumo sistemose, verslo ir pramonės organizacijose. Tačiau susitikus su socialiniais partneriais, kurie galėtų pasiūlyti praktikos vietas būsimiems studentams, susidarė įspūdis, kad socialiniai partneriai neturi pakankamai resursų integruoti studentų mokomąją praktiką į savo veiklas ir patys išreiškė poreikį, kad lauktų studentų, kurie gali konsultuoti ir atlikti tam tikras veiklas, nors bakalauro studijų studentai neturės tiek kompetencijų konsultuoti ar savarankiškai atlikti tam tikras veiklas. Net ir Praktikos dalyko apraše minima, kad praktinio dalyko tikslas – supažindinti studentus su psichologinės praktikos specifika bei profesiniais reikalavimais, nustatytais įvairiose institucijose (švietimo, sveikatos priežiūros, darbuotojų atrankos ir mokymo įmonėse, nevyriausybiniuose organizacijose ir kt.). Tad lieka neaišku, kaip vyks Praktikos dalyko įgyvendinimas, kaip bus organizuojamas pats procesas, kaip atrenkamos praktikos institucijos ir



būsimi praktikos vadovai institucijose. Suprantama, kad tiek Baltarusijos, tiek Ukrainos organizacijos gali būti labai gera praktikos vieta studentams, tačiau leisti studentus į organizacijas, kurios tikisi iš jų atlikti veiklas, kurios nėra jų kompetencijų ribose, nėra gera praktika. Pagal Praktikos dalyko aprašą orientuojamasi tik į klinikinės psichologijos praktiką. Programos apraše taip pat minima, kad praktikos vadovas turi turėti ne mažesnę nei dviejų metų psichikos sveikatos specialisto praktinio darbo patirtį, licenciją, kas indikuoja, kad praktikos institucijos gali būti siejamos tik su klinicine ar sveikatos psichologijos sritimi ir tai kelia klausimą, kaip bus išpildytas keliamas dalyko apraše tikslas. Taip pat klausimas, kaip bus supažindinama su kitomis psichologinės praktikos sritimis.

Apibendrinant, Programos fiziniai ir informaciniai ištekliai, ypač kalbant apie būsimos praktikos organizavimą, nėra pakankami kokybiškam naujos studijų programos vykdymui. Būtina numatyti aiškų Praktikos įgyvendinimo procesą, išsiaiškinti socialinių partnerių ir universiteto, bei būsimų studentų lūkesčius. Numatyti galimą praktikos institucijų sąrašą. Visi Lietuvoje veikiantys universitetai, kurie turi Psichologijos programas vykdo studentų praktiką jau ne vienerius metus. Tad glaudžiau bendradarbiaujant su kitais universitetais padėtų išgryninti galimos mokomosios praktikos procesą.

- *Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.*

Bibliotekos fondai reguliariai papildomi pagal studijų programų komitetų, dėstytojų paraiškas siekiant užtikrinti reikiamus programos vykdymui, atnaujinimui išteklius. Vidutiniškai vienai studijų programai per metus yra skiriama ne mažiau kaip 2000 eurų reikiamų knygų, žurnalų, duomenų bazių komplektacijai. Galima teigti, kad yra ruošiamasi vykdyti naują Programą, skiriamas deramas dėmesys studentų aprūpinimui trūkstama literatūra, šaltiniais, o taip pat matosi, kad literatūra ir šaltiniai yra nuolat atnaujinami. EHU reikalingos infrastruktūros gerinimo planas nebuvo pateiktas.

### **Pagrindiniai srities išskirtinimai:**

1. *Fizinė infrastruktūra paskaitoms ir seminarams EHU patalpose tinkama, išskirtina, kad yra darbo vietos studentams, kurios įrengtos koridoriuose, o taip pat EHU bibliotekos skaitykloje.*

### **Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:**

1. *Reikiama infrastruktūra, ypač kalbant apie laboratorijas, visapusiškam programos įgyvendinimui nėra užtikrinta.*
2. *Praktikos įgyvendinimo procesas nėra aiškiai pateiktas Programos apraše bei nebuvo aiškiai pristatytas ekspertų vizito metu.*

## **2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS**

- *Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.*

EHU vidinė studijų kokybės sistema užtikrinama atsižvelgiant į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatas ir gaires (Universiteto 2019-2024 m. strategiją. 2021-2026 Strategijos įgyvendinimo planas studijų kokybės užtikrinimą pabrėžia kaip vieną iš strateginių tikslų. Strateginiu lygiu vidinė kokybės užtikrinimo sistema yra apibrėžta „EHU studijų ir mokslo kokybės politikos nuostatuose“ (EHU rektoriaus įsakymu Nr. 123-20, 2017.05.16), Kokybės vadove (EHU rektoriaus 2013 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. 01-131) ir veiklos rodikliuose. Šie dokumentai, paskirsto atsakomybę už vidinės kokybės planavimą, įgyvendinimą ir tobulinimą tarp struktūrinių

universiteto padalinių. Universitete Akademinio palaikymo centre yra Kokybės koordinadorius. Kokybės sistema sumodeliuota 7 lygmenimis: pirmame – darbdaviai ir dalininkai, antrame – absolventai, trečiame – studentai, ketvirtame – akademinis departamentas, penktame – akademinis departamentų visuma, šeštame – Senatas, septintame – Rektoratas; pastarajame vyksta planuotų ir įvykdytų kokybės užtikrinimo darbų analizė ir vertinimas. Sistema taip pat apima visus universiteto akademinio proceso etapus – planavimą, valdymą, palaikymą ir kokybės gerinimą. EHU akademiniai departamentai užtikrina visų pakopų studijų programų įgyvendinimą, reikalingus išteklius ir dėstytojų mokslinę veiklą. Tiesioginė atsakomybė už atskirų programų vadybą tenka departamentų vadovams, kurie programos paskirties (tikslas, numatomi studijų rezultatai, bendradarbiavimas su socialiniais partneriais), programos turinio, kokybės valdymo aspektus ir personalo atrankos klausimus sprendžia atsižvelgdami į studijų programos komiteto ir, reikalui esant, į programos dėstytojų ir socialinių partnerių pasiūlymus. Visi svarbiausi sprendimai akademinio departamento kontekste priimami kolektyviai: jie pirmiausia aptariami studijų programos komitete ir bendrame departamento dėstytojų susirinkime. Tad galima daryti išvadą, kad kokybės sistema egzistuojanti ir pakankamai išsami.

Numatytas kokybės užtikrinimo vertinimo planas, kuris apims Standartizuotą testą (EHU Socialinių mokslų akademiniam departamente sukurtas testas). Kasmet baigiamojo kurso studentai laikys standartizuotą testą, apimančią bazines studijų krypties žinias. Taip pat apims studentų apklausą, studento rašto darbų portfolio vertinimą, studento praktikos vertinimą, programos peržiūrą ir apklausas. Nelabai aišku, kokia yra standartizuoto testo prasmė, jei vykdomos apklausos, nėra žinomas tokio testo validumas. Testas, apklausos orientuoti į programos tikslų išpildymą, tačiau niekur nežiūrimas studento pasitenkinimas studijomis ar konkrečiu dalyku.

- *Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.*

Socialiniai dalininkai (studentai ir kitos suinteresuotos šalys – socialiniai partneriai, absolventai) į vidinius kokybės užtikrinimo procesus žadami įtraukti tiesiogiai ir netiesiogiai. Tiesioginis jų dalyvavimas susijęs tiek su studentų, tiek su socialinių dalininkų (dalis kurių neretai yra ir EHU absolventai) dalyvavimu studijų programų komitetuose. Klausimas keli studijų programų komitetai bus Psichologijos programoje, kad kalbama daugiskaita. Psichologijos studijų krypties studentai, socialiniai partneriai taip pat dalyvaus studijų programų komitetuose. Minima Programos apraše, kad netiesioginis socialinių dalininkų dalyvavimas vyksta per studentų, absolventų apklausas. Nelabai aišku, kas turima mintyje ir kaip netiesioginiu būdu socialiniai partneriai prisideda prie studijų programos kokybės užtikrinimo. Ekspertų vizito į aukštąją mokyklą metu susitinkant su socialiniais partneriais buvo paklausta ar socialiniai partneriai buvo įtraukti į programos rengimą. Socialiniai partneriai išsakė, kad programos rengėjai kalbėjo apie praktikos įgyvendinimą institucijose, kur dirba socialiniai partneriai. Ekspertai po susitikimo su socialiniais partneriais konstatavo, kad socialiniai partneriai į programos rengimą nebuvo įtraukti.

#### **Pagrindiniai srities išskirtinimai:**

1. *Programos vidinės kokybės užtikrinimo sistema gana aiški ir apima nemažai vidinei kokybei užtikrinti skirtingų formų. Studentų grįžtamajam ryšiui teikiama nemažai reikšmės tobulinant ir keičiant programą.*
2. *Galima numanyti, kad bus glaudus, dalykiškas ryšys su socialiniais partneriais Psichologijos studijų programoje.*

#### **Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:**

1. *Svarbiausi kokybės užtikrinimo rodikliai susimaišo tarp skirtingų formų aprašyme ir nėra aišku, kurie rodikliai indikuos, kad reikia, kažką tobulinti Programoje. Kurios apklausos ar kieno pagrindu bus daromi sprendimai tobulinti vieną ar kitą Programos aspektą. Ar tai bus studijų komiteto galutinis sprendimas ar Akademinio palaikymo centro.*
2. *Nėra aišku, kaip formalizuojami bendradarbiavimo santykiai su socialiniais partneriais.*

### III. REKOMENDACIJOS

1. *Peržiūrėti Programos studijų rezultatus, studijų dalykus ir jų išdėstymą per semestrus, kad ketinamos vykdyti studijų programos turinys geriau derėtų su jos pavadinimu ir tikslu, o studijų dalykai leistų pasiekti studijų rezultatus.*
2. *Persvarstyti, kiek efektyvu ir naudinga baigiamąjį bakalauro darbą skaidyti į dvi dalis. Jei bus pasilikta prie idėjos taip daryti, tai išsamiai aprašyti tokio darbo organizavimo procedūras, kiekvieno darbo rengimo etapo uždavinius, keliamus studentui, vertinimo tvarką - svarbu, kad šie aspektai būtų aiškiai suprantami ir vienodai interpretuojami tiek Programos rengėjų, tiek dėstytojų, vadovaujančių studentų bakalauro darbams, tiek pačių studentų.*
3. *Ketinamųjų dirbti Programoje dėstytojų publikacijos ir tyrimai, kuriuos jie vykdo, siejasi su ketinamos vykdyti programos turiniu, tačiau negalėtų būti priskirti prie aukščiausio lygio mokslo produkcijos. Todėl reikėtų ieškoti galimybių Programos vykdytojams aktyviau įsitraukti į tarptautinių projektų vykdymą ir tyrimų rezultatų skelbimą tarptautiniuose pripažintuose mokslo leidiniuose, turinčiuose indeksavimą Scopus ar Clarivate bazėse.*
4. *Taikyti aukštesnį, bent B2 anglų kalbos lygio reikalavimą stojantiesiems į ketinamos vykdyti studijų programos priėmimo konkursą. Padaryti šį reikalavimą privalomu, o ne papildomu.*
5. *Reglamentuoti konkrečius kriterijus, pagal kuriuos bus vertinami priėmimo konkurse dalyvaujančių kandidatų bendrakultūrinis pasirengimas ir motyvacija studijuoti pokalbio metu. Taip pat šiuos kriterijus viešinti.*
6. *Programos apraše suteikti daugiau informacijos apie esamas apeliacijų nagrinėjimo procedūras, nurodyti dokumentus, kuriuose ši tvarka reglamentuota, jei yra reglamentuota. Jei nėra reglamentuota, procedūras reglamentuoti.*
7. *Atsisakyti netikėtai organizuojamų studijų rezultatų vertinimo metodų, siekiant išvengti nenumatyto studentų streso, nerimo ar įtampos studijų laikotarpiu.*
8. *Aiškiai numatyti dėstytojų komandą ir kokius dalykus kiekvienas dėstys.*
9. *Užtikrinti reikiamą infrastruktūrą visapusiškam Programos įgyvendinimui.*
10. *Būtina numatyti aiškų Praktikos įgyvendinimo procesą, išsiaiškinti socialinių partnerių ir universiteto, bei būsimų studentų lūkesčius ir numatyti, kaip bus formalizuojami santykiai su socialiniais partneriais, siekiant užtikrinti Praktikos kokybę ir pasiekti šio dalyko keliamus tikslus.*

## IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Europos humanitarinio universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Psichologija* vertinama **neigiamai**.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	2
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	2
3	Studentų priėmimas ir parama	3
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	2
6	Studijų materialieji ištekliai	2
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	3
	<b>Iš viso:</b>	17

1-Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)

2-Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

3-Gerai (sritis plėtojama sistemškai, be esminių trūkumų)

4-Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)

5-Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

**Ekspertų grupės vadovas:**

**Prof. dr. Vilmantė Pakalniškienė**